Evropský parlament
2019-2024

Výbor pro zahraniční věci

2023/2052(INI)

24.10.2023

NÁVRH ZPRÁVY

o doporučení Evropského parlamentu Radě, Komisi a místopředsedovi Komise, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku týkajícím se situace v Sýrii
(2023/2052(INI))

Výbor pro zahraniční věci

Zpravodajka: Nathalie Loiseau

OBSAH

Strana

NÁVRH DOPORUČENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU 3

NÁVRH DOPORUČENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

Radě, Komisi a místopředsedovi Komise, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku týkajícího se situace v Sýrii
(2023/2052(INI))

Evropský parlament,

– s ohledem na článek 118 jednacího řádu,

– s ohledem na zprávu Výboru pro zahraniční věci (A9-0000/2023),

A. vzhledem k tomu, že ženevský a astanský proces byly neúspěšné, neboť syrský režim soustavně odmítá seriózně vyjednávat s opozicí o politickém řešení;

B. vzhledem k tomu, že od roku 2011 zemřelo půl milionu Syřanů a 14 milionů jich bylo vysídleno, a to v důsledku násilného působení ozbrojených a teroristických skupin, ale především kvůli tvrdé represi syrského režimu vedené za pomoci jeho spojenců proti vlastnímu lidu; vzhledem k tomu, že tyto represe zahrnovaly opakované používání chemických zbraní, zápalných bomb, barelových bomb, raketových střel a leteckého bombardování vůči civilistům; vzhledem k tomu, že v koncentračním systému režimu zmizelo nejméně 150 000 Syřanů a rodiny dodnes nebyly informovány o osudu svých příbuzných;

C. vzhledem k tomu, že autoritářské zahraniční subjekty, zejména Rusko, Wagnerova skupina, Hizballáh a Írán, hrály v zemi od roku 2011 destruktivní úlohu, a vzhledem k tomu, že syrský režim nekontroluje celé území státu a může pokračovat pouze s podporou těchto zahraničních aktérů;

D. vzhledem k tomu, že Turecko pravidelně provádí rozsáhlé vojenské akce na syrském území;

E. vzhledem k tomu, že Islámský stát se dopustil zločinů proti lidskosti, včetně zločinů genocidy, na územích, která byla dočasně pod jeho kontrolou před akcí mezinárodní koalice;

F. vzhledem k tomu, že aktiva 289 jednotlivců a 70 subjektů, kteří se přímo podílejí na represích vůči obyvatelstvu, podléhají evropským sankcím;

G. vzhledem k tomu, že kvůli pokračujícím obstrukcím Ruska v Radě bezpečnosti OSN zůstává otevřený pouze jeden hraniční přechod mezi Tureckem a oblastmi, které režim nekontroluje, za účelem poskytování mezinárodní humanitární pomoci;

H. vzhledem k tomu, že několik zemí v regionu zahájilo proces normalizace vztahů se syrským režimem, který vedl k opětovnému začlenění Sýrie do Ligy arabských států;

I. vzhledem k tomu, že Evropská unie a její členské státy jsou od roku 2011 největším dárcem pomoci obyvatelstvu zasaženému konfliktem s pomocí ve výši 30 miliard EUR; vzhledem k tomu, že pomoc EU přislíbená na bruselské konferenci v červnu 2023 činí

3,8 miliardy EUR z celkové částky 5,6 miliardy EUR; vzhledem k tomu, že EU a členské státy poskytly mimořádnou pomoc v souvislosti se zemětřesením, které postihlo Sýrii, a vzhledem k tomu, že dne 23. února 2023 EU rozhodla o dočasném humanitárním vynětí ze sankcí s cílem usnadnit dodávky pomoci obětem;

J. vzhledem k tomu, že syrský stát jen velmi nedostatečně plní základní potřeby obyvatelstva, hospodářská situace v zemi je mimořádně nestabilní a Sýrie se stala narkostátem;

1. doporučuje Radě, Komisi a místopředsedovi Komise, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, aby ve své politice vůči Sýrii:

Politický vývoj

a) připomínali, že EU podporuje syrské demokratické ambice, které v zemi přetrvávají – navzdory radikální represi ze strany režimu – od pokojných protestů v roce 2011, kdy Írán a Rusko poskytly rozhodující vojenskou a finanční podporu, která Asádovu klanu umožnila udržet se u moci;

b) zdůrazňovali zvláštní odpovědnost režimu za smrt půl milionu civilistů, zničení země, vysídlení většiny obyvatelstva, mučení a zmizení 150 000 osob v koncentračním systému, používání chemických zbraní proti civilnímu obyvatelstvu a systematické zničení veškeré nenásilné opozice;

c) odmítali jakoukoli normalizaci s Asádovým režimem, dokud nedojde k zásadnímu a ověřitelnému vývoji ve věci provádění rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 2254 (2015), včetně propuštění politických vězňů, informování rodin obětí o osudu pohřešovaných osob a ukončení veškerých útoků a překážek bránících poskytování humanitární pomoci;

d) zdůrazňovali, že navzdory svrchovanému rozhodnutí některých arabských států znovu přijmout Sýrii do Ligy arabských států nevykazuje syrský režim žádné známky toho, že by chtěl bojovat proti obchodování s drogami, které má svou základnu v této zemi a postihuje celý region; odsoudili kontrolu Asádovy rodiny a jejích spojenců, včetně Hizballáhu, nad drogou Captagon, přičemž se odhaduje, že objem obchodování s touto drogou dosahuje 57 miliard USD; vzali na vědomí, že bratr Bašára Asáda velí vojenské jednotce, která je odpovědná za usnadňování její výroby;

e) zdůrazňovali, že příčinou hospodářské situace země jsou represe, neschopnost a zkorumpovanost režimu, a nikoli evropské cílené sankce vůči jednotlivcům a subjektům zapojeným do represí;

f) rychle udělovali soudržné, rozsáhlé a jasné výjimky důvěryhodným mezinárodním humanitárním organizacím; co nejvíce harmonizovali výklad nařízení o omezujících opatřeních vůči Sýrii ze strany členských států a uplatňovali rezoluci Rady bezpečnosti OSN č. 2664 (2022) o humanitární pomoci;

g) oceňovali odvahu demonstrantů ve městech Suvajda a Dará, kteří od srpna 2023 opět pokojně protestují proti Asádově režimu;

Bezpečnost

h) vyjadřovali politování nad pokračující přítomností stovek íránských a ruských základen a milicí na syrském území; vyjadřovali znepokojení nad hospodářským vykořisťováním země ze strany predátorských zahraničních velmocí;

i) odsoudili útoky tureckých sil a jejich okupaci syrských území na severu země; vyjádřili hluboké znepokojení nad pokračující existencí radikální islamistické opozice v provincii Idlíb; podporovali pokračování mezinárodní koalice proti Islámskému státu, který zůstává aktivní v Sýrii i přes významné porážky;

j) zdůrazňovali úlohu syrských demokratických sil v boji proti Dá'iš;

k) naléhavě vyzvali členské státy, aby pokračovaly v repatriaci svých státních příslušníků, kteří se nacházejí v táborech pro džihádistické vězně al-Húl a al-Raudž, a aby je za jejich zločiny postavily před soud;

l) zintenzivnili úsilí v boji proti ruským dezinformacím o Sýrii, zejména v arabštině;

Boj proti beztrestnosti

m) zdůraznili, že boj proti beztrestnosti v Sýrii je pro Evropu morálním a politickým imperativem; uvítali pokrok dosažený francouzsko-německým společným vyšetřovacím týmem s ohledem na 11 000 těl obětí mučení uvedených v tzv. Caesarově zprávě, pozastavení členství Sýrie v mezinárodní Organizaci pro zákaz chemických zbraní a pokrok, jehož bylo dosaženo v Německu, Francii a Švédsku, pokud jde o postavení syrských zločinců před soud;

n) naléhavě vyzvali všechny členské státy k zavedení automatické výměny informací o válečných zločincích, jejichž žádost o azyl byla zamítnuta podle článku 1 odstavce F Úmluvy o právním postavení uprchlíků;

o) požadovali sdílení odborných znalostí a tlumočníků mezi justičními a policejními orgány a jmenování specifického státního zástupce v každém státě pro zločiny proti lidskosti; požadovali, aby byla evropská stipendia specificky přidělena Syřanům, kteří usilují o právní vzdělání;

p) vyzvali členské státy, aby zřídily fond EU pro oběti zločinů proti lidskosti v Sýrii díky vytvoření právního rámce pro převod zmrazených finančních prostředků souvisejících s nezákonně nabytým majetkem syrského režimu rodinám obětí;

q) uvítali přijetí rezoluce Valného shromáždění OSN ze dne 29. června 2023, kterou se zřizuje instituce pro pohřešované osoby v Sýrii, a pokračující financování mezinárodního, nezávislého a nestranného mechanismu na podporu vyšetřování nejzávažnějších trestných činů spáchaných v Sýrii od roku 2011;

Humanitární pomoc a uprchlíci

r) na bruselské konferenci v roce 2024 vyzvali mezinárodní společenství, aby urychleně navýšilo svou humanitární pomoc 15,3 milionům Syřanů, kteří jsou na ní

každodenně závislí; trvali na přístupu k nezávadné pitné vodě, vzdělání a dlouhodobé rozpočtové podpoře přizpůsobené potřebám žen; připomínali, že EU je v této oblasti největším přispěvatelem; oceňovali pokračující úsilí Libanonu, Jordánska, Turecka a Iráku, které přijaly 6 milionů uprchlíků v obtížných hospodářských podmínkách;

s) odsoudili systematické pokusy syrského režimu zpronevěřit mezinárodní humanitární pomoc a převádět ji milicím a manipulovat se směnný kurz s cílem využít většinu pomoci na územích, která ovládá;

t) důrazně odsoudili nesčetné případy ruského veta proti dodávkám pomoci obyvatelům severní části země; znovu odsoudili ruské pokusy pošpinit obrázek Bílých přileb;

u) připomněli, že Sýrii nelze zcela ani zčásti považovat za bezpečnou zemi pro návrat jejích státních příslušníků z Evropy, kam uprchli před zločiny režimu, neboť jim hrozí mučení a násilné zmizení, pokud se vrátí do Sýrie;

2. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto doporučení Radě, Komisi a místopředsedovi Komise, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a aby jej nechala přeložit do arabštiny a zveřejnila v tomto jazyce.